

het abc van een dorp

opdrachtgevers
stedenbouwkundige
landschapsarchitect
kunstenaar
architecten

ABC Vastgoed & Woningstichting Goed Wonen
Ad Habets
Sandra Schuit
Wim Korvinus
Rob Klein Goldewijk, Marx & Steketee,
Hans van der Laan, Frans Sturkenboom

Twello

opgave *Transformatie van een slachthuis en een gemeentekwekerij in 250 woningen, centrumvoorzieningen, NS-halte en openbare parkeergarage.*

Het plan is een manifest voor het schilderachtige dorp.

Het zoekt naar een alternatief voor de steriele suburbane woonomgeving met zijn eenzijdigheid van bestemming, nadruk op gemotoriseerd verkeer, seriematige verkaveling en homogene of catalogus architectuur.

Het plan staat op gespannen voet met de cultuur van regulering en standaardisering die alle vastgoedgelieerde overheidsdiensten beheerst.

Het maken van het plan is gelijkopgegaan met het schrijven van een boek over het dorpsontwerp: Dorp als Daad.

Het plan wordt ontwikkeld door ABC Vastgoed in samenwerking met woningstichting Goed Wonen en een aantal kleinere initiatiefnemers.

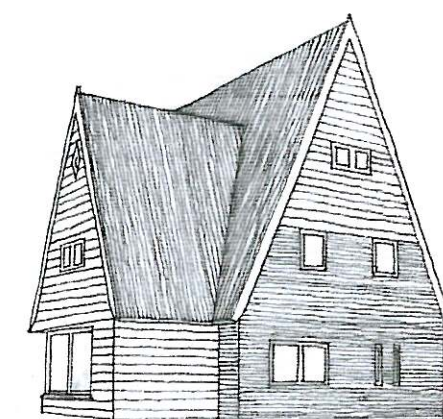
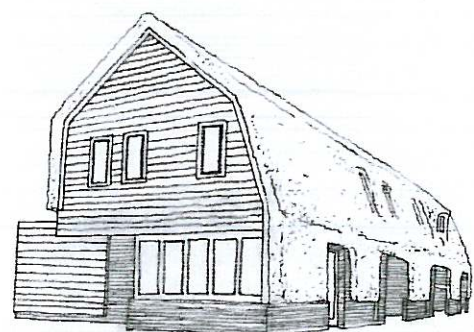
Voor ongeveer de helft van het project is bouwvergunning verleend. De eerste fase van 71 woningen, 'de Veldjes' genaamd, is gerealiseerd. Voltooiing van het gehele plan is voorzien in 2008.

een ander vocabulaire

dorpsontwerp *versus* suburbane stedenbouw
op het oog *versus* langs de lat
perceptie *en* compositie
schilderachtig *versus* ordelijk
ontspannen beweging *versus* verkeer
functiemenging *versus* homogene bestemmingen
vrijgevormde kavels *versus* rechthoekige kavels
variabele straatbreedte *versus* standaardprofiel
solitaire bomen *versus* laanbeplanting
individuele huis *versus* bouwblok
heterogeen *versus* homogeen
kap *versus* plat dak
parkeren op eigen erf *versus* parkeerkoffers
schuur *versus* berging

Plangebied met op de voorgrond parkeerterrein en slachthuis, aan de overzijde van de beek bomen van de gemeentekwekerij en open veldjes. / Impressie van nieuwe invulling, juni 2001

op het oog ontwerpen

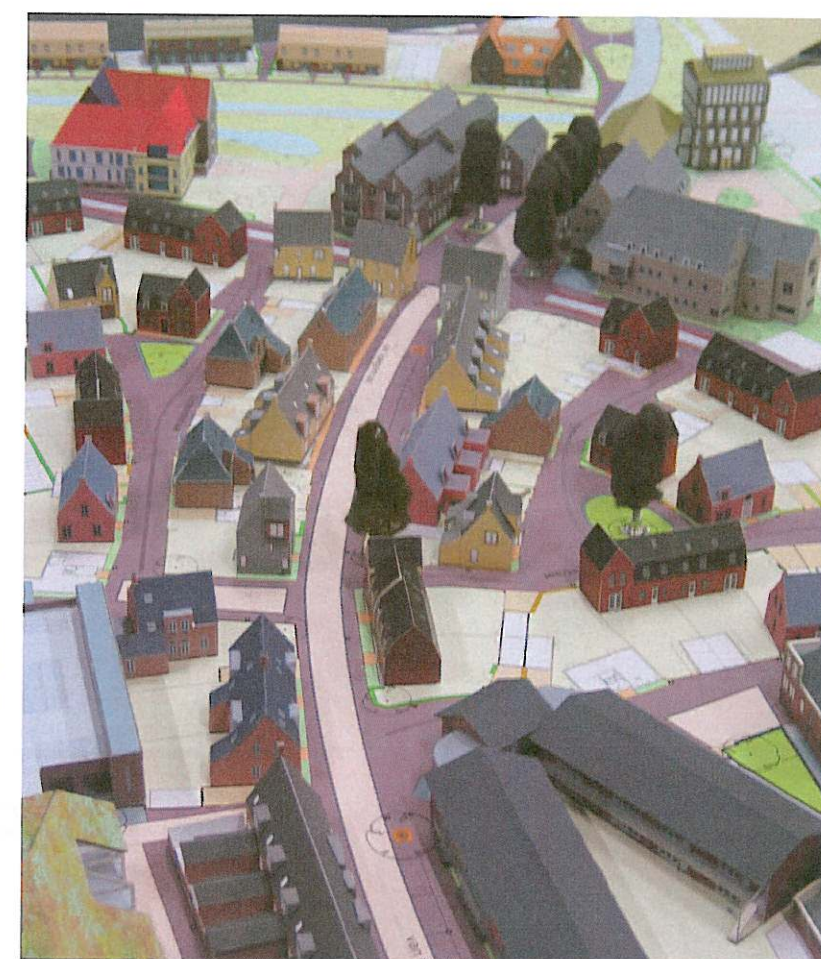
werkmaquette 1:200
plandeel De Veldjes

fragment werkmaquette
plandeel Stationskwartier

met het oog in de maquette

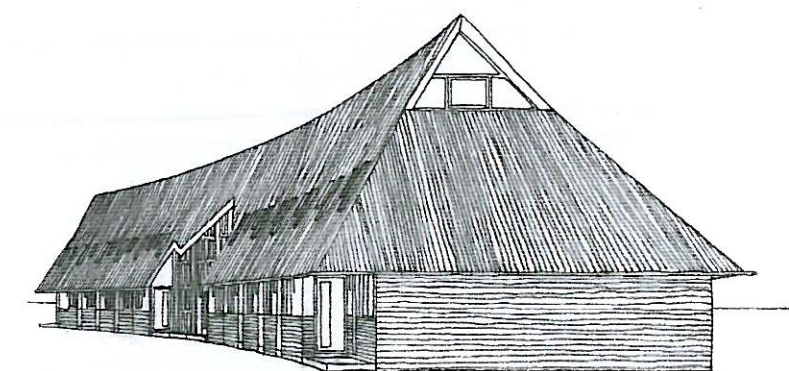
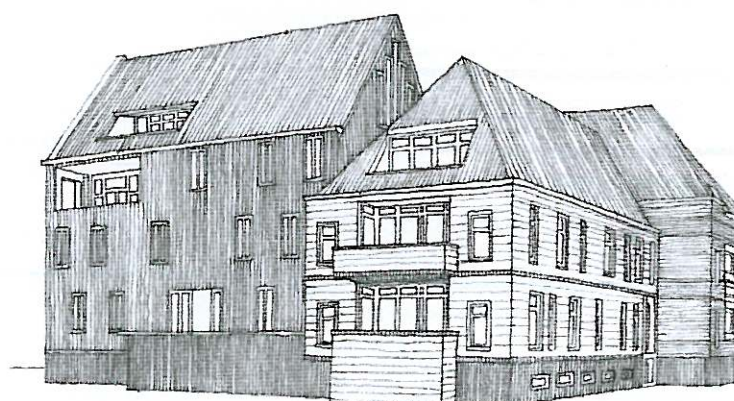
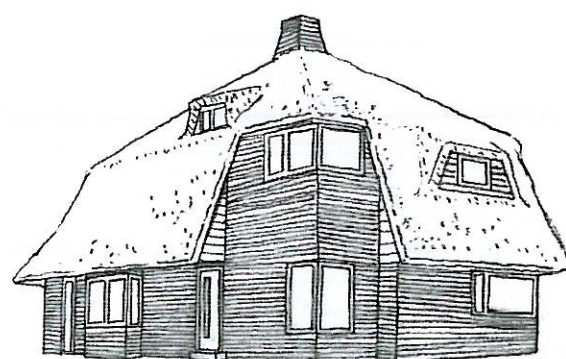

het ontwerpteam bij een vroege schetsmaquette, mei 2001
v.l.n.r. René Jansen architect, Twan Verheijen architect, Peter Groot architect,
Ad van Vuuren ontwikkelaar, Martien van Osch landschapsontwerper, Rob Klein
Goldewijk architect, Wim Korvinus kunstenaar, Frans Sturkenboom architect,
Sandra Schuit landschapsarchitect, Ad Habets stedenbouwkundige

De werkmaquette 1:200 is een belangrijk hulpmiddel bij het ontwerp en de communicatie erover. Hij wordt al in vroeg stadium gemaakt. In de loop van het ontwerpproces verandert hij.

Het stedenbouwkundig plan blijft lang 'kneedbaar'. Als maquetteobjecten gebruiken we monochrome blokjes of (zoals op de foto) zelfgevochten papieren modellen op basis van architectonische schetsontwerpen. De maquette stelt ons in staat het tracé van straten en de gewenste positie en vorm van gebouwen en bomen nauwkeurig te bepalen. Hij is toetssteen voor ieders bijdrage aan het plan: stedenbouwkundige, architect, landschapsarchitect.

stedenbouwkundig plan

stedenbouwkundig plan, Habets Stedenbouw, maart 2007

0 10 20 30 40 50

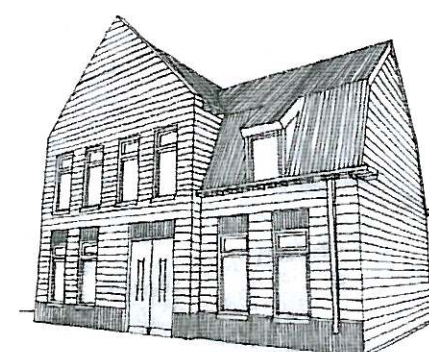
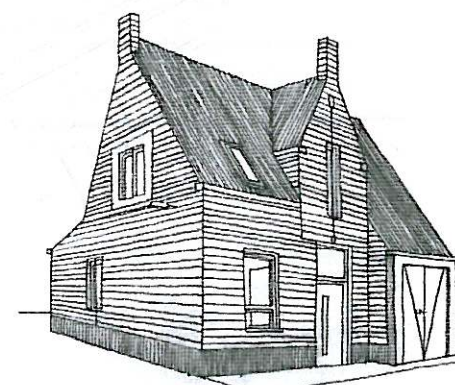
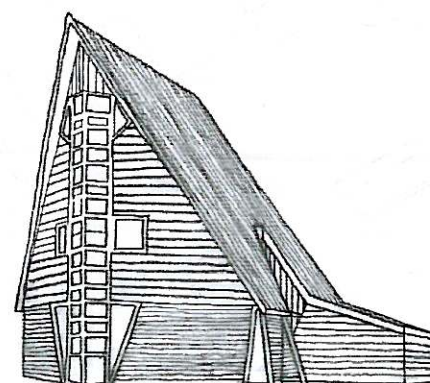
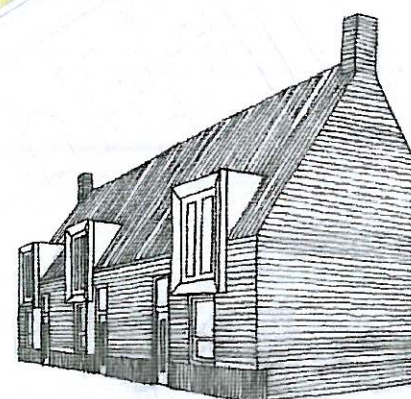
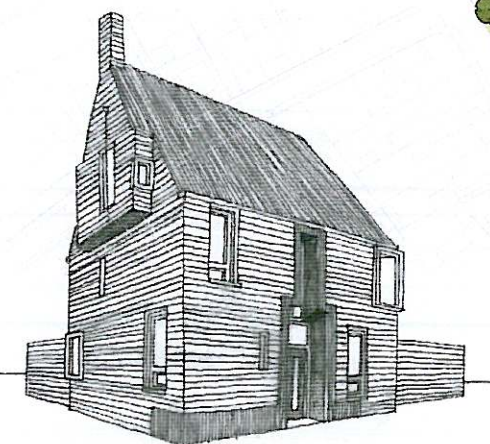
Het plan heeft vier delen die onderling van sfeer verschillen.

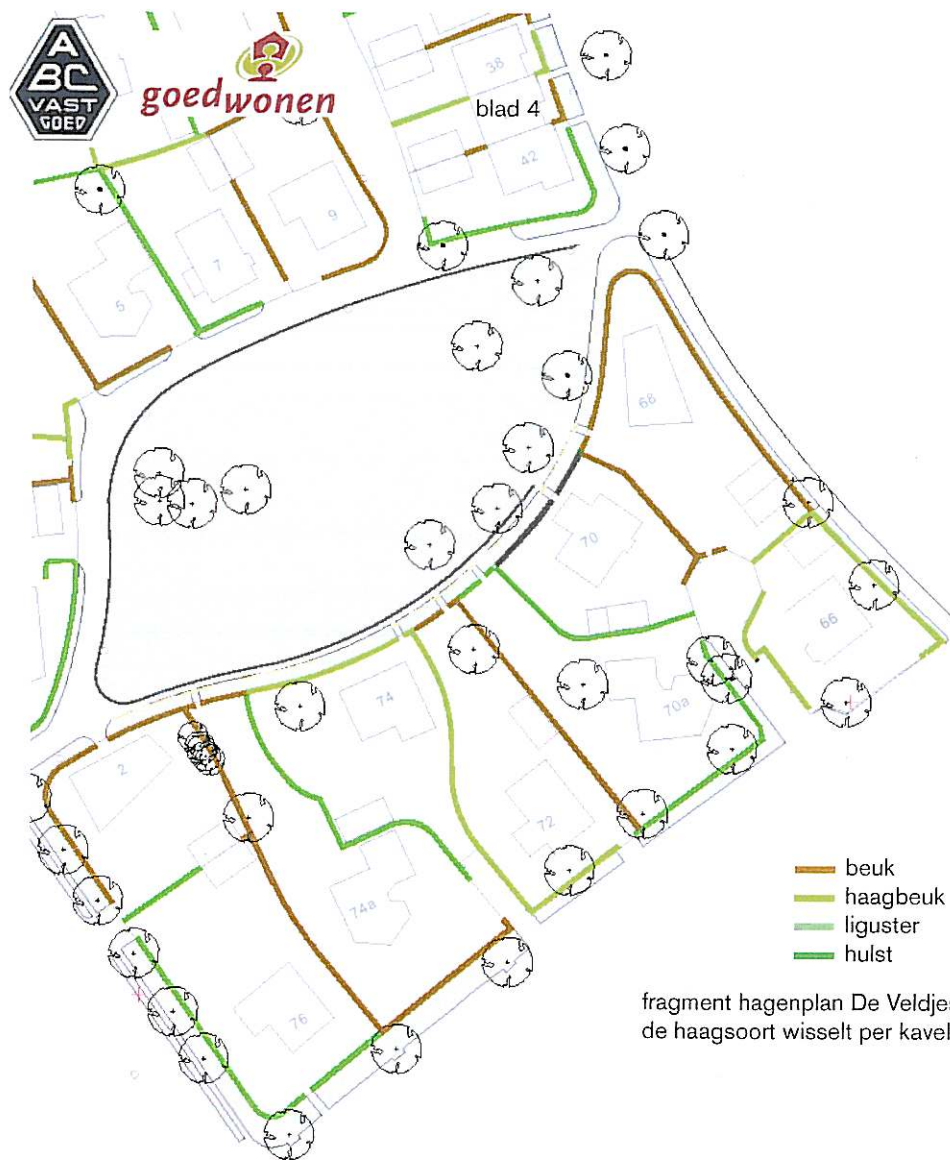
1. Meest westelijk ligt woonbuurt de Veldjes met veel groen en een mix van woningtypen, waarin het individuele huis overheerst (dichtheid 18 w/ha). Alle rijwoningen hebben via achterstraatjes toegang tot een parkeerplaats op eigen terrein. Daardoor kan de straat aan de voorzijde smal blijven.

2. Oostelijk van de Veldjes stroomt de Twellose beek, oude scheidslijn tussen het katholieke Duistervoorde (west) en het protestantse Twello. De beek is tot een klein park verbreed en voorzien van vijvers voor retentie van hemelwater uit het plan. De gebouwen langs de beek zijn groter, maar hun massa is geleed, zodat het verband met de nabijgelegen individuele woonhuizen niet verloren gaat.

3. Binnen de ringstraat Raccordement ligt het Stationskwartier. Het bestaat uit drie 'uitgeholde' bouwblokken ter weerszijde van de lange gebogen Van Spiegelstraat. De uithollingen zijn kleine hoven omringd door huizen en schuren. Enkele strategisch gelegen kavels worden 'omgedraaid'. De aldus naar achter verplaatste huizen ondersteunen het bebouwingsbeeld van de hoven en hebben daar ook hun adres. Solitaire bomen op straat en in de tuinen zorgen voor groene accenten. De meeste huizen staan direct aan de straat. In plaats van een voortuin hebben ze een stoepje. Het 2-vormige blok tegenover het stationnetje bevat appartementen op een parkeerkelder. In de 'voet' van de 2 woont een seniorenwoongroep. De dichtheid van het Stationskwartier is 25 w/ha.

4. Het vierde plandeel sluit aan bij de winkelstraten van het dorp. Het bevat een supermarkt, winkels met etalage en daarboven appartementen, een gezinsvervangend tehuis en een bovengrondse parkeergarage. De garage en supermarkt liggen in het binnenste van het blok.

fragment hagenplan De Veldjes
de haagsoort wisselt per kavel

de stenen voor het plan
Ravenna greskei Terra Riva

doorsnede over tuinmuur met
aan de buitenzijde ruimte voor
muurplanten, bijvoorbeeld
stokrozen

openbare ruimte

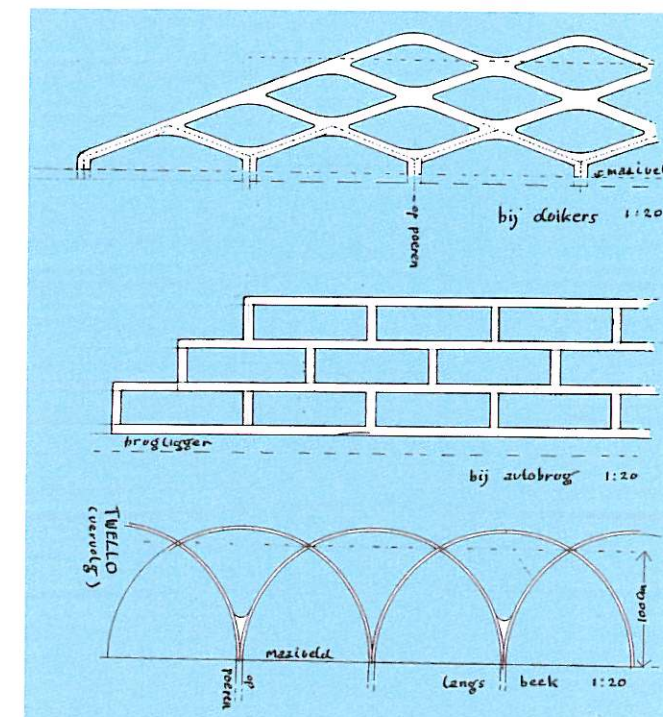
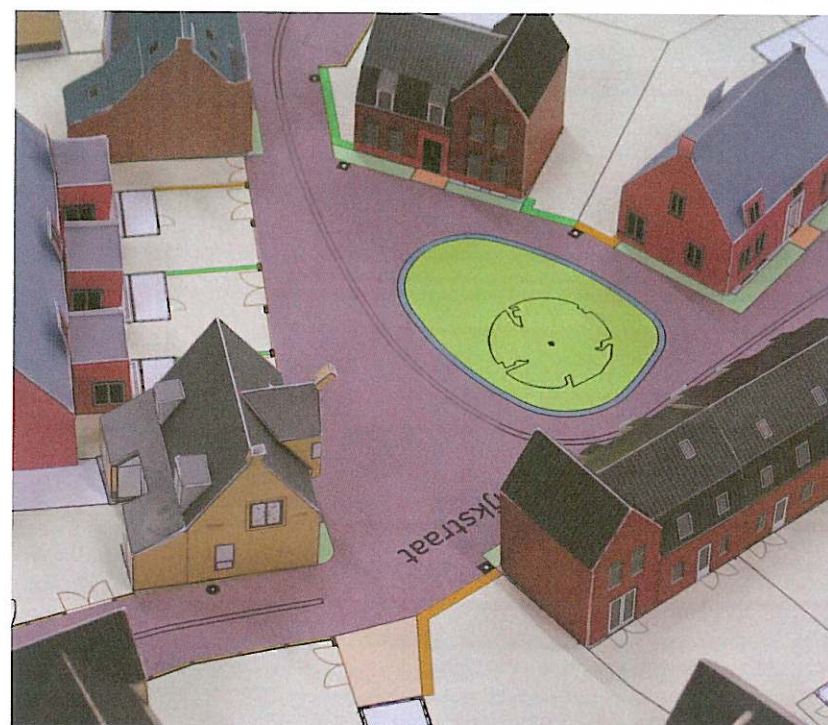
Plein met kruising Raccorde-
ment - van Spiegelstraat.

De gebouwen - kantoor, me-
disch centrum, twee woonhui-
zen en een appartementen-
gebouw - staan dicht aan het
plein. Stoeptjes en plantstroken
van 1 à 1,5 meter vormen de
overgang naar de straat.
Rijbanen worden onderbroken.
De baksteen van de marge,
Terra Riva DF, wordt plein-
breed toegepast. Hij omringt
een middenvak met Ravenna
stenen op een aquaflowpak-
ket. De scheidslijn bestaat uit
een 70 cm brede natuurstenen
bies waarin ook de verplichte
'haaiantanden' zijn opgenomen.
Beplanting met lindebomen,
hydrangea in de randstroken.

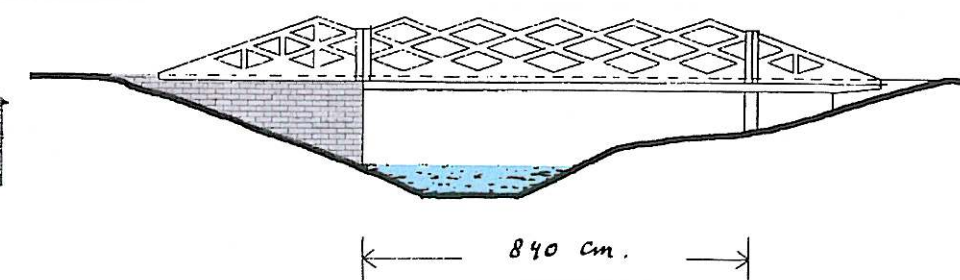
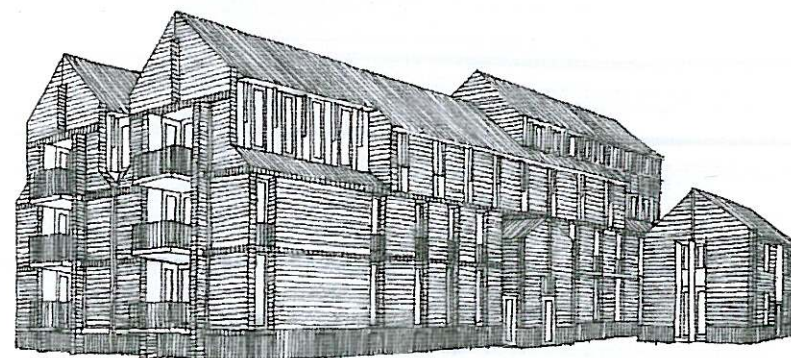
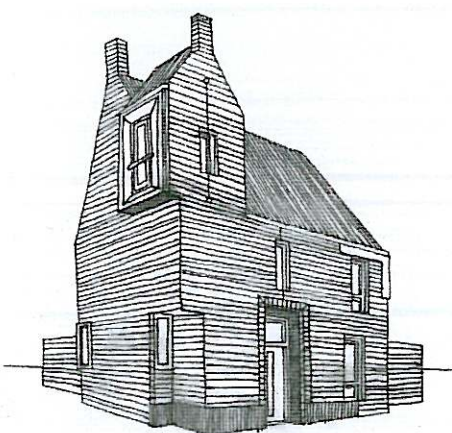

De straatstenen zorgen voor samenhang, het groen
voor afwisseling. Met uitzondering van doorgaande
wegen, die van asfalt zijn, worden alle straten belegd
met gebakken stenen. Daarin komen twee soorten
voor: een speciale waterdoorlatende steen in de rij-
baan en een iets donkerder steen in de marges.
Ze worden gescheiden door een rij greskeitjes.

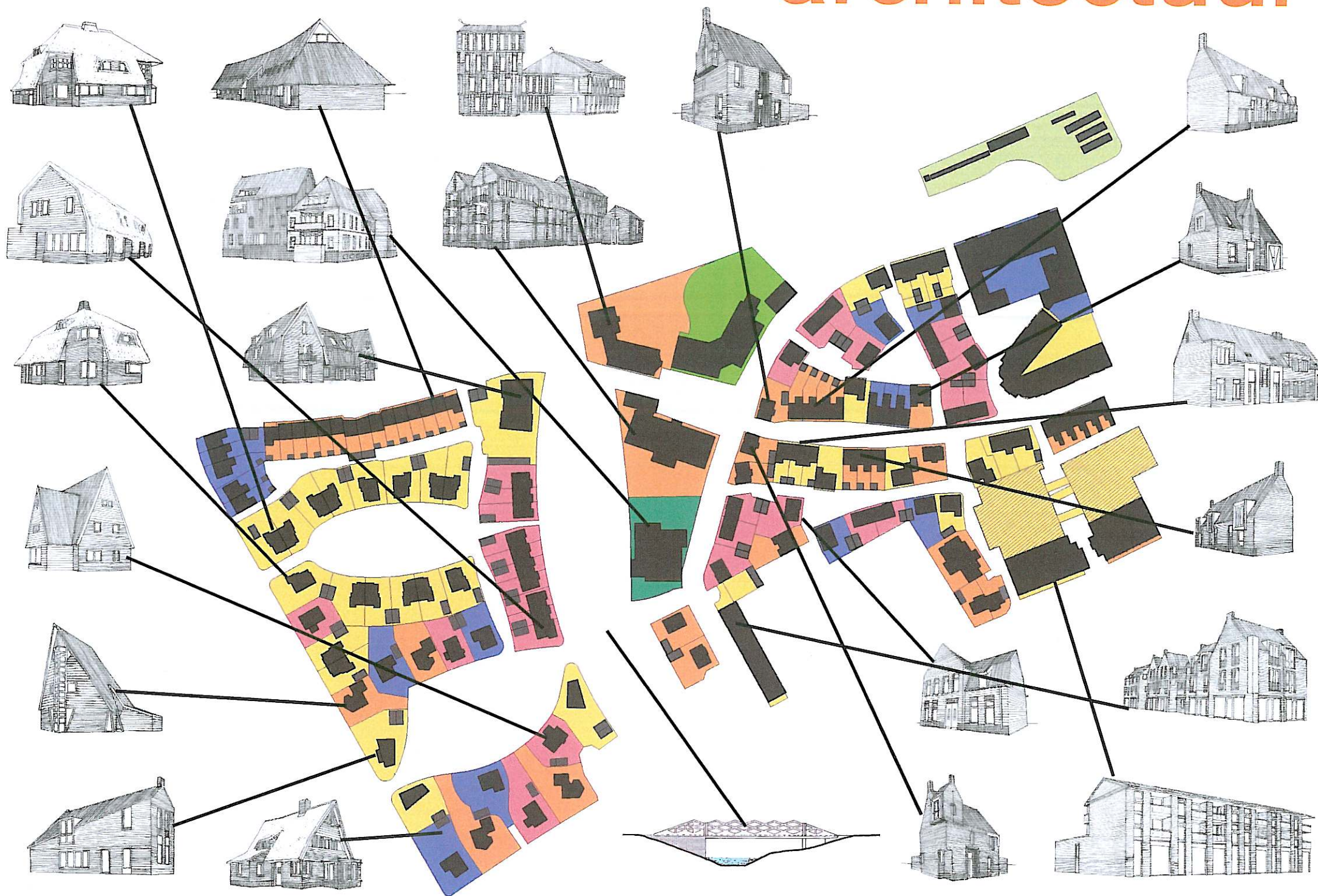
De groene delen variëren per onderdeel van vorm
en plantensoort. Zo wordt het ovale plantsoen in De
Veldjes begrensd door verschillende soorten hydran-
gea, het plantsoen daaronder door hagen, die van per-
ceel tot perceel wisselen van soort. Het plein aan het
einde van de Van Spiegelstraat is beplant met linden,
de hoven van het Stationskwartier hebben alle een
andere boom (eik, linde, noot).

studie voor bruggetje en hekwerken bij de Twellose Beek door kunstenaar Wim Korvinus

architectuur

De gebouwen worden door vier architecten ontworpen: Rob Klein Goldewijk, Marx & Steketee, Hans van der Laan en Frans Sturkenboom. Incidenteel treden andere bureaus op.

De architectuurregie richt zich op:

diversiteit

Afwisseling van architectonische handschriften wordt bereikt door de verdeling van architecten over het plangebied.

kappen

Alle gebouwen zijn eenvoudige gekapte basisvolumes waaraan ondergeschikte elementen zijn toegevoegd: dwarsbeuk, dakkapel, erker, achteruitbouw. De kap met zijn accessoires krijgt veel aandacht.

flexibiliteit

De woningen zijn breder dan normaal en daardoor gemakkelijk uitbreidbaar. De breedte varieert van 6,30 m tot 8,00 m bij rijwoningen tot 11,50 m bij vrijstaande woningen. De nok ligt meest parallel aan de straat.

welstand

Beeldbepalende panden krijgen extra aandacht.

erfscheidingen

Een apart plan voor erfscheidingen regelt de overgang tussen perceel en openbare ruimte in de vorm van schuur, muur, hek, haag of stoep.

- Rob Klein Goldewijk
- Frans Sturkenboom
- Marx & Steketee
- Van der Laan
- Articon
- ARCA
- DOG Architecten

